

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 176
Offentligt

ORIGINAL

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Gammeltoft 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-15
Telefonisk henvendelse:
Man-tors 9-16, fre 9-15

Inspektion af Visborggaard

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektion den 24. juni 2007 af Visborggaard.

Jeg vil til samtidig modtagelse sende et eksemplar af rapporten elektronisk til Retsudvalget.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

08 DEC. 2008

J.nr. 2007-1473-062/PH
Bedes oplyst ved henvendelse

Dok.nr. 23

+ opfølgingsrapport

100
100
100

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Gammeltoft 22
DK-1457 København K
Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-15
Telefonisk henvendelse:
Man-tors 9-16, fre 9-15

Inspektion af Visborggaard

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektion den 24. juni 2007 af Visborggaard.

Jeg vil til samtidig modtagelse sende et eksemplar af rapporten elektronisk til Retsudvalget.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

08 DEC. 2008

J.nr. 2007-1473-062/PH
Bedes oplyst ved henvendelse

Dok.nr. 23

+ opfølgingsrapport

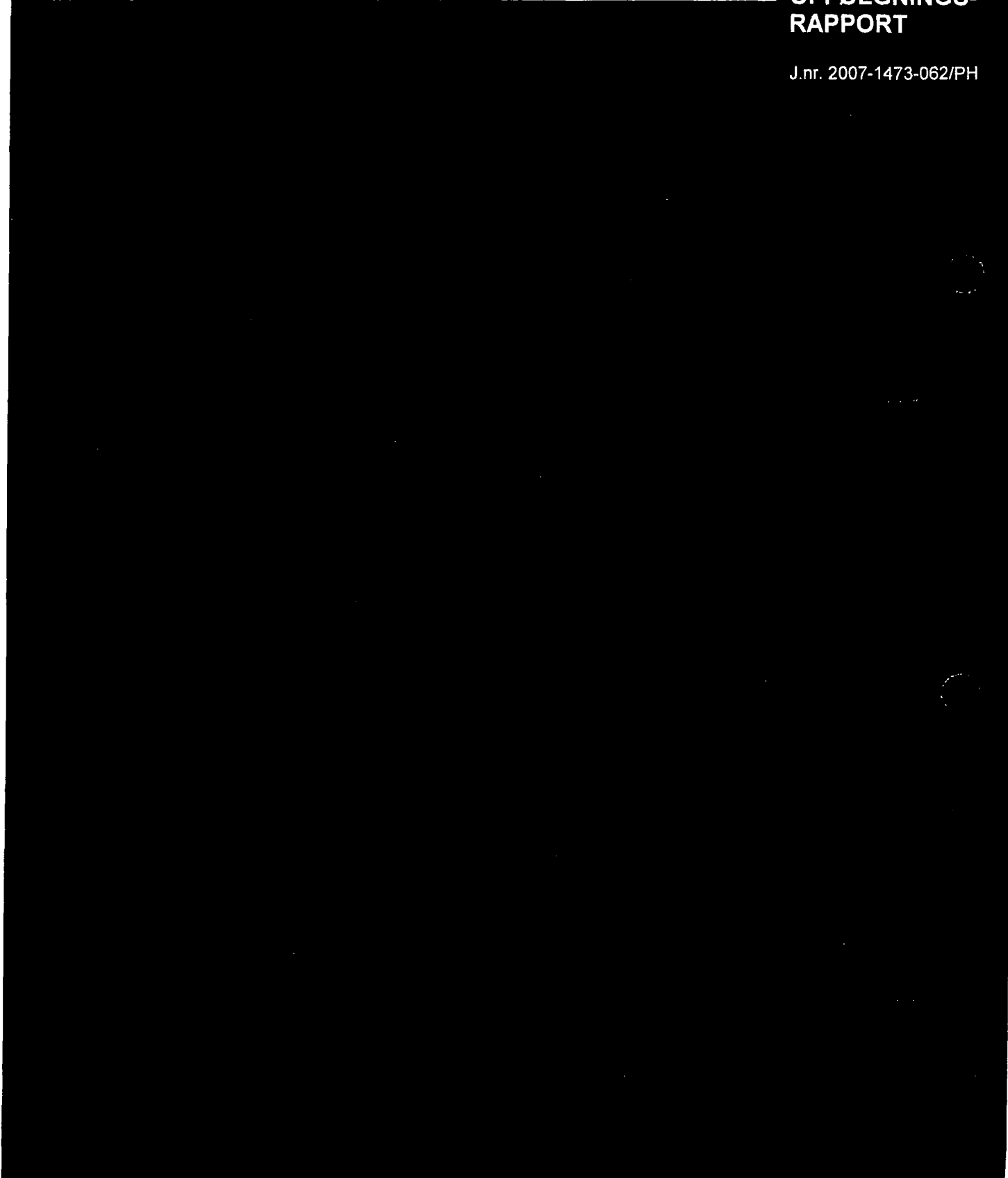

Inspektion af Socialpsykiatrisk Boform
Visborggaard den 14. juni 2007

08 DEC. 2008

**OPFØLGNINGS-
RAPPORT**

J.nr. 2007-1473-062/PH

Indholdsfortegnelse

Ad punkt 3.	Bygningsmæssige forhold	2
Ad punkt 3.1.1	Oasen	3
Ad punkt 3.1.3	Svalegangen	3
Ad punkt 3.1.4	Hulen	4
Ad punkt 3.1.5	Fælleslokaler	4
Ad punkt 3.5	Sammenfatning	5
Ad punkt 4.1	Funktionsniveau mv.	5
Ad punkt 4.2	Medicin, læge mv.	6
Ad punkt 4.3	Arbejde og fritid mv.	8
Ad punkt 4.4	Beboernes økonomiske forhold	9
Ad punkt 4.6	Rygepolitik	11
Ad punkt 4.7	Alkohol og euforiserende stoffer	12
Ad punkt 4.8	Vold	13
Ad punkt 4.10	Beboerråd (beboerindflydelse mv.)/konfliktråd	14
Ad punkt 5.1	Magtanvendelse	16
Ad punkt 6.1	Normeringer og sammensætning mv.	16
Ad punkt 6.2	Vikarer og sygdom	17
Ad punkt 7.1	Tilsynsordning – generelt	18
Opfølgning		19
Underretning		19

Den 1. februar 2008 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 14. juni 2007 af Socialpsykiatrisk Boform Visborggaard. I rapporten bad jeg om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

I den anledning har jeg modtaget en udtalelse af 26. marts 2008 med bilag fra Region Nordjylland, Specialektoren der er et fælles svar fra regionen og Visborggaard.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3. Bygningsmæssige forhold

Forud for inspektionen modtog jeg bl.a. en beskrivelse med billeder af de fysiske rammer. Det fremgik ikke hvornår den var udfærdiget, men den omtalte planer for 2001. Jeg anmodede om oplysning om hvornår beskrivelsen var udfærdiget, herunder om beskrivelsen var udfærdiget i en særlig anledning.

Regionen har oplyst at materialet er udarbejdet i forbindelse med udflytning af det tidligere "Skunken" – nu Møllehuset – der havde til huse under taget i østfløjen (som blev lukket af bygningsmyndighederne i 2002). Beskrivelsen havde til opgave at belyse behovet for en ny institution.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Materialet omfattede også en oversigt over vedligeholdelse/anskaffelse der ikke var færdigudarbejdet. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt oversigten nu var færdigudarbejdet, eller hvornår den kunne forventes at være færdigudarbejdet.

Regionen har som bilag vedlagt en kopi af oversigt over vedligehold og anskaffelser af 1. december 2007.

Den vedlagte oversigt over vedligehold og anskaffelser indeholder beløb afsat som budgetoverslag. Disse beløb er dog ikke spredt ud på de angivne år (2007-2009). Det kan derfor ikke ses ud fra oversigten hvornår de enkelte udgiftsposter er afholdt/skal afholdes.

Jeg anmoder derfor om nærmere oplysninger om hvorvidt den modtagne oversigt er den færdigudarbejdede oversigt, og i givet fald hvordan oversigten skal læses.

Af et referat fra et møde den 4. oktober 2007 i Midlertidigt Forum for Social- og Specialskoleområdet fremgik det under pkt. 10 at Region Nordjyllands budget for 2008 indeholdt et politisk forlig der åbnede mulighed for bl.a. et erstatningsbyggeri for Visborggaard. Erstatningsbyggeriet skulle ses som en del af et masterplanprojekt, og det fremgik at der allerede var en dialog i gang vedrørende (bl.a.) Visborggaard. Jeg anmodede om nærmere oplysninger om dette forhold.

Regionen har oplyst at der i Den Administrative Styregruppe er truffet beslutning om at Region Nordjylland i samarbejde med relevante kommuner arbejder på at etablere et beslutningsgrundlag for et erstatningsbyggeri. Processen er dermed sat i gang.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om at blive underrettet om resultatet af dette arbejde med at etablere et beslutningsgrundlag for et erstatningsbyggeri.

Ad punkt 3.1.1 Oasen

Efter min opfattelse var toilet- og bade faciliteterne på første etage utidssvarende og samtlige lokaler trængte til istandsættelse. Jeg anmodede om oplysning om hvilke planer der måtte være med hensyn til istandsættelse af disse faciliteter. Jeg var som det fremgår ovenfor, bekendt med planerne om et erstatningsbyggeri, og at disse planer havde (eller kunne have) betydning for omfanget af istandsættelses- og vedligeholdelsesarbejder.

Regionen har oplyst at der ikke foreligger konkrete planer for istandsættelse og vedligeholdelsesarbejder da det er regionens ønske at bygge et erstatningsbyggeri. Der blev på tidspunktet for regionens udtalelse arbejdet på dette ønske.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser til min anmodning ovenfor om at blive underrettet om projektets videre forløb.

Ad punkt 3.1.3 Svalegangen

Under inspektionen blev det oplyst at der på daværende tidspunkt var 6 beboere – hvilket også fremgik af den oversigt over personale mv. som jeg modtog. Ifølge bygningstegningen over Svalegangen var der så vidt det kunne ses, 5 værelser med bad og toilet og 2 yderligere værelser/lokaler. Jeg anmodede om oplysning om hvor "den sjette" beboer havde værelse, og om dette afveg fra de øvrige værelser i størrelse og

indretning. Jeg henviste i øvrigt til mit spørgsmål under pkt. 4.1 om kapaciteten på denne afdeling.

Regionen har oplyst at den sjette beboer udgør en overbelægning for Svalegangen, men pladsen lånes af Kvisten. Den ene af Kvistens 2 pladser i gartnerboligen bebos således af en beboer der i dagligdagen hører til Svalegangen og deltager i dagens aktiviteter dér. Værelset i gartnerboligen er 20 m², og beboeren deler køkken og bad med en anden beboer.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.1.4 Hulen

Under inspektionen anmodede jeg om kopi af brevsvekslingen med Arbejdstilsynet vedrørende Hulens toilet- og badeforhold. I min endelige rapport erindrede jeg om fremsendelse heraf.

Regionen har oplyst at Visborggaard fik en henstilling vedrørende dette i slutningen af halvfemserne, men at det ikke er muligt at fremskaffe materiale om den konkrete sag.

Til sammenfatningen (punkt 3.5) i rapporten har regionen endvidere oplyst at Arbejdstilsynet i 2007 udstedte et (nyt) påbud om forbedring af toilet- og badeforholdene i Hulen. Der foreligger nu en plan og udbedringer vil blive foretaget inden for den angivne frist.

Jeg har noteret mig at det ikke længere er muligt at fremskaffe materiale om den henstilling Visborggaard modtog i slutningen af halvfemserne. Jeg beder om at modtage en kopi af det materiale der foreligger om det påbud Arbejdstilsynet udstedte i 2007 vedrørende forbedring af toilet- og badeforholdene i Hulen, og om en kopi af den plan der nu foreligger over udbedringerne.

Ad punkt 3.1.5 Fælleslokaler

I den beskrivelse af de bygningsmæssige forhold som jeg modtog fra Visborggaard, var der nævnt indeklimaproblemer i Riddersalen og dagcenteret/terapien. Det bemærkede jeg ikke under min rundgang disse steder. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der (fortsat) er indeklimaproblemer nævnte steder.

Regionen har oplyst at der er installeret ventilation, og at der ikke længere er indeklimaproblemer i det tidligere dagcenter.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at der heller ikke længere er problemer med indeklimaet i Riddersalen.

Ad punkt 3.5 Sammenfatning

Jeg anmodede regionen om at oplyse om det var korrekt antaget at Hulen vil kunne ombygges efter samme koncept som Svalegangen, og i givet fald om det havde været overvejet eller ville blive overvejet at modernisere Hulen efter samme koncept som Svalegangen. Jeg henviste i den forbindelse også til de ovenfor nævnte problemer med hensyn til størrelsen af toiletterne som Arbejdstilsynet havde påpeget. Jeg anmodede endvidere om oplysning om hvilke muligheder der var for forbedring af forholdene for Oasens og Kvistens beboere i henseende til beboernes værelser og toilet- og badeforhold.

Regionen har oplyst at der ikke er mulighed for ombygning, men at der er planlagt reovering af det største badeværelse i Kvisten. Arbejdet forventedes afsluttet ultimo oktober 2008. Regionen har som nævnt under punkt 3.1.4, videre oplyst at Arbejdstilsynet i 2007 udstedte et påbud om forbedring af bade- og toilet forholdene i Hulen. Der foreligger nu en plan og udbudninger vil blive foretaget inden for den angivne frist.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg forstår sådan at der hverken vil kunne ske en ombygning af Hulen eller forbedring for Oasens og Kvistens beboere i henseende til værelser. Jeg beder om oplysning om hvorvidt reoveringen af det største badeværelse i Kvisten nu er afsluttet. For så vidt angår reoveringen af Hulens toilet- og badeforhold henviser jeg til min anmodning om underretning ovenfor under punkt 3.1.4.

Ad punkt 4.1 Funktionsniveau mv.

Svalegangen var nævnt særskilt i oversigten over de enkelte tilbud i rammeaftalerne for 2007 og 2008. Jeg anmodede om oplysning om baggrunden herfor.

Regionen har oplyst at det skyldes at taksten for pladserne på Svalegangen er højere end taksten for de øvrige pladser på Visborggaard. Årsagen hertil er at Svalegangens beboere har behov for mere støtte end de øvrige beboere på Visborggaard.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Som nævnt var der på inspektionstidspunktet 6 beboere på Svalegangen. Af amtets tilsynsrapport fremgik det at der på Svalegangen i årene 2004-2006 havde været en belægning på 100 procent (og 94-95 procent på de andre afdelinger). Jeg anmodede

om oplysning om hvorvidt det på denne baggrund havde været overvejet at øge kapaciteten til 6 beboere på denne afdeling.

Regionen har oplyst at der ikke er planer om at øge kapaciteten på Svalegangen nu, men ved erstatningsbyggeri vil det være oplagt at have en sådan forøgelse med i overvejelserne.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser til min anmodning ovenfor under punkt 3 om at blive underrettet når der er truffet beslutning vedrørende spørgsmålet om et erstatningsbyggeri.

Det blev under inspektionen oplyst at der for nylig havde været en ny tilfredshedsundersøgelse der havde vist at der var sket forbedringer. Jeg gik ud fra at det oplyste under inspektionen sigtede til den rapport fra december 2006 der var udfærdiget efter en undersøgelse af de socialpsykiatriske boformer under det daværende Nordjyllands Amt, men bad om oplysning om hvorvidt det var korrekt forstået.

Regionen har oplyst at det er korrekt forstået.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2 Medicin, læge mv.

Nogle af beboerne administrerer selv deres medicin, og ifølge amtets tilsynsrapport blev der arbejdet på at indføre selvadministration for den enkelte bruger. Jeg anmodede om underretning om hvad der videre var sket vedrørende dette spørgsmål.

Regionen har oplyst at det primært er beboere fra Kvisten, der arbejder med administration af egen medicin. For nogle af beboerne er målet at de på sigt kan få mulighed for at administrere selv, mens det for andre er at administrere pn-medicin. I Oasen er der en enkelt beboer der selv administrerer al sin medicin. Personalet tager sig af alt hvad der har med bestilling af medicin at gøre.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgik af tilsynsrapporten at der forelå retningslinjer for medicin-administrationen. Jeg anmodede om kopi heraf.

Regionen har oplyst at der ikke foreligger egne retningslinjer, men at Sundhedsstyrelsens retningslinjer for medicinadministration følges. Disse retningslinjer findes i vejledning nr. 9429 af 30. juni 2006 om ordination og håndtering af lægemidler.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad i rapporten om oplysning om hvad min anbefaling under inspektionen vedrørende behandlingen af restmedicin havde givet anledning til.

Regionen har hertil oplyst at de der administrerer medicin på Visborggaard (sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter), har medicinlære med i deres grunduddannelse. Udover dette er der en ergoterapeut, to beskæftigelsesvejledere og en omsorgsassistent der alle er personlig oplært i at udlevere medicin der er doseret. Medicinudlevering sker på gruppekoordinatorens ansvar. Der er også en fortegnelse over den ordinerede medicin i handleplanen, i plejeplanen og på selve doseringsæskerne.

Regionen har videre oplyst at regionen har taget anbefalingen til efterretning. Regionen har samtidig vedlagt skrivelse af 28. april 2008 fra Visborggaard til Hadsund apotek om retningslinjer for bortskaffelse af medicin, og et skema der skal udfyldes af personalet på Visborggaard og apoteket ved bortskaffelse/destruktion af medicin som Visborggaard ønskede at anvende.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder om at få oplyst om fremgangsmåden er iværksat som ønsket.

I rapporten anførte jeg at det under inspektionen blev oplyst at Visborggaard havde overvejet at bruge læger fra distriktpsychiatrien, men ikke mente at lægerne derfra havde den tilstrækkelige ekspertise til Visborggaards beboere.

Regionen har anført en rettelse hertil. Regionen har oplyst at Visborggaard – uden tvivl – vurderer at lægerne i distriktpsychiatrien har ekspertisen. Begrænsede ressourcer har dog betydet forbehold i forhold til at få afdækket Visborggaards behov.

Jeg har noteret mig denne rettelse.

I den ene af de to handleplaner som jeg modtog, var der angivet en anden psykiatrisk konsulent end den konsulent som er fast tilknyttet Visborggaard. Jeg anmodede om oplysning om baggrunden herfor.

Regionen har oplyst at de beboere der har behandlingsdom, typisk er tilknyttet en retspsykiater.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt personalet kan kontakte den psykiatriske konsulent telefonisk hvis en beboer opfører sig eller har det anderledes end sædvanligt, eller om personalet i denne situation kontakter beboerens egen læge.

Regionen har oplyst at den psykiatriske konsulent kan kontaktes på mail eller telefonisk hvis der er et problem der ikke kan vente til han kommer næste gang. Dette benytter personalet sig af med jævne mellemrum.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Selv om ledelsen havde givet udtryk for at behovet for tilsyn kunne dækkes med 2 timer om måneden, bad jeg om regionens bemærkninger til omfanget af det psykiatriske tilsyn. Jeg bad i den forbindelse regionen om at oplyse om omfanget af tilsyn på regionens øvrige socialpsykiatriske boformer.

Regionen har oplyst at omfanget af psykiatrisk bistand på regions socialpsykiatriske boformer varierer fra 2 til 8 timer (om måneden, går jeg ud fra). Enkelte boformer betjenes af distriktspsykiatrien, mens andre har tilknyttet en psykiatrisk konsulent. Udover de timer der bruges på tilbuddet forekommer der også telefonisk kontakt mellem konsulent og medarbejder.

Jeg har noteret mig det oplyste, men anmoder om regionens udtrykkelige bemærkninger til omfanget af det psykiatriske tilsyn på Visborggaard – herunder på hvilket grundlag de 2 timers tilsyn om måneden er fastsat.

Ad punkt 4.3 Arbejde og fritid mv.

En af Visborggaards beboere havde skrevet en artikel i Hadsund Folkeblad for uge 45/2007 om besparelser på Visborggaard. Ifølge artiklen skulle terapien lukkes den 1. december 2007. Jeg anmodede om nærmere oplysning om dette forhold.

Regionen har oplyst at det er korrekt at terapien lukkede 1. december 2007 på grund af besparelser på lønudgifter. Regionen har videre oplyst at det var nødvendigt at fo-

retage besparelser for at overholde budgettet. Dette har medført en beslutning om at anvende de personaleressourcer der var i terapien, andet sted i huset.

Jeg har ingen bemærkninger til at regionen må prioritere ressourcerne for at overholde budgettet. I den forbindelse henviser jeg også til at ombudsmanden efter ombudsmandslovens § 8 ved bedømmelsen af den regionale forvaltning skal tage hensyn til de særlige vilkår hvorunder det regionale styre virker, herunder respektere at det er regionen der inden for gældende rets rammer fordeler regionens ressourcer.

Jeg anmoder dog om oplysning om hvorvidt det er planlagt eller vil blive overvejet at åbne terapien igen. Jeg anmoder endvidere om oplysning om hvorvidt de forskellige aktiviteter der var adgang til i terapien nu er helt afskaffet, eller om der er mulighed for at lave (nogle af) de forskellige aktiviteter på afdelingerne.

Jeg bad om at få oplyst hvorvidt personalet også har mulighed for at købe mad fra kantinen.

Regionen har oplyst at personalet har mulighed for at købe mad fra kantinen til samme priser som beboerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.4 Beboernes økonomiske forhold

Under inspektionen blev det oplyst at der var krav om at beboerne skulle have mindst ca. 2.000 kr. til rådighed om måneden. Jeg gik ud fra at det nævnte rådighedsbeløb var beregnet til f.eks. tøj, medicin, indbetaling til kapitalpension, frisør, tandlæge, aften-skole eller lign., møbler og forlystelser, herunder ferie.

Regionen har oplyst at dette er korrekt forstået, og at rådighedsbeløbets størrelse fastsættes af den enkeltes handlekommune. Beløbet har tidligere i Nordjyllands Amt ligget på omkring kr. 2.000 om måneden, men regionen er ikke bekendt hvor stort et rådighedsbeløb den enkelte kommune i det enkelte tilfælde vurderer der er behov for.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om nærmere oplysninger vedrørende de økonomiske forhold for boformens beboere, f.eks. ved angivelse af eksempler inden for de forskellige indkomstgrundlag som beboerne havde. Jeg bad herunder om nærmere oplysninger om hvad

beboernes andel af betalingen til fællesarealer udgjorde, og mere præcise oplysninger om de øvrige udgifter som de pågældende beboere havde (til såvel obligatoriske som valgfrie ydelser), og således hvor stort et beløb beboerne (især de dårligst stillede beboere) havde til rådighed efter at have betalt udgifter til Visborggaard. Jeg bad om at det tillige af svaret kom til at fremgå hvordan alle beboernes indkomstgrundlag var fordelt, og hvor mange der modtog ydelser udover pensionen.

Jeg anmodede desuden om oplysning om hvor mange beboere der havde fået reduceret deres betaling under hensyn til deres økonomiske forhold, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 11, og om der var beboere for hvem servicebetalingen var nedsat eller bortfaldet efter lovens § 162, stk. 2. Jeg var i den forbindelse opmærksom på at det er de enkelte kommuner der fastsætter betalingen for de beboere som de havde visiteret til boformen.

Endvidere anmodede jeg om oplysning om hvorvidt der skete regulering af betalingen for el og varme således at beboerne ikke betalte for mere end forbruget.

Regionen har oplyst at betaling af husleje, el, varme og servicebetaling efter 1. januar 2007 overgik til kommunerne så den enkelte beboers indkomstgrundlag kendes derfor ikke. Beboerne betaler for 23,39 m² fællesarealer.

Regionen har som bilag til udtalelsen vedlagt en kopi af et stamkort indeholdende oplysninger om obligatoriske ydelser og valgfrie ydelser. Regionen har videre oplyst at man i amtets tid sikrede at dårligst stillede beboere som minimum havde 2.000 kr. til sig selv om måneden. Husleje mv. blev om nødvendigt nedsat. Regionen kender ikke til ydelser ud over pensionen, og har ingen beboere, der får reduktion i husleje, servicebetaling o.l. på grund af deres økonomiske situation. Regionen har endvidere oplyst at der ikke afregnes efter elmåler, hvorfor en efterregulering ikke er mulig. Den lave el- og varmetakst er fastsat af det daværende Nordjyllands Amt.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da det er de enkelte kommuner der har ansvar for at de beboere som de visiterer til Visborggaard, har et rimeligt rådighedsbeløb, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

For så vidt angår betaling af el og varme fremgår det af punkt 189 i vejledning nr. 95 af 5. december 2006, om botilbud mv. til voksne, at det af hensyn til beboernes mulighed for at søge om varmetillæg anbefales at el henholdsvis varme opgøres separat. Betalingen svarer til den forholdsmæssige andel af de budgetterede udgifter, incl. moms, for den del af bruttoetagearealet der vedrører boligdelen. Den samlede udgift til varme og el i botilbuddet ganges således med boligarealets andel og fordeles på de

enkelte boliger. Afvigelser i arealet af egenboligen kan således give forskelle i beboernes betaling. Alternativt kan udgifterne fordeles på baggrund af opgørelser over de enkelte boligers faktiske forbrug, hvilket forudsætter anvendelse af el- og/eller varme-målere.

Da det også er kommunerne der fastsætter betalingen for el, foretager jeg mig heller ikke mere vedrørende dette forhold. Jeg går dog ud fra at der er opmærksomhed på om beboere har behov for hjælp til eventuelt at kontakte kommunen eller klage over forhold vedrørende deres økonomiske forhold.

Det fremgik af amtets tilsynsrapport at der forelå en instruks og arbejdsbeskrivelse bl.a. vedrørende kantinedriften, og at salget styres i Oscar kantinesystem der er en pengeløs kasse. Jeg anmodede om en kopi af den nævnte instruks og arbejdsbeskrivelse og om nærmere oplysninger om Oscar kantinesystem.

Regionen har som bilag vedlagt kopi af "forretningsgange omkring kantinekasse".

Jeg har noteret mig indholdet heraf.

Ifølge tilsynsrapporten blev der ikke udarbejdet råvareregnskab for maden fra central-køkkenet da det var kantinedrift. For så vidt angik den selvstyrende kasse udarbejdes der et særskilt regnskab der er uafhængigt af Visborggaards drift og kontrolleredes ved uanmeldte kasseeftersyn. Hvis der er overskud, benyttes det til fællesarrangementer. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det sigtede til arrangementer for alle Visborggaards beboere eller fællesarrangementer for beboerne i Kvisten.

Regionen har oplyst at der kun er én selvstyrende kostkasse på Visborggaard – den for beboerne i Kvisten. Et overskud herfra anvendes kun til fælles arrangementer for beboerne i Kvisten.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.6 Rygepolitik

I den endelige rapport skrev jeg at der på Region Nordjyllands hjemmeside findes forskellige personalepolitikker der er fælles for alle regionens arbejdspladser. Blandt disse er en rygepolitik der var aftalt i Hovedudvalget den 27. juni 2007. Det fremgår heraf at regionens sektorer kan tilføje retningslinjer som skal være skriftlige. Sådanne ret-

ningslinjer sås ikke udfærdiget. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var planer om at udarbejde sådanne retningslinjer.

Regionen har oplyst at der ikke er vurderet at være et behov for at supplere regionens overordnede rygepolitik med skriftlige retningslinjer for specialsektorens område.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.7 Alkohol og euforiserende stoffer

I pjecen om sund levevis er det anført at Visborggaard ønsker at indtagelse af f.eks. alkohol skal være på et lege hvor det ikke skader den enkeltes fysiske og psykiske tilstand. I servicedeclarationen er det anført at alkohol kun må nydes i begrænsede mængder i sociale sammenhænge, og at brug af stoffer er forbudt.

Jeg forstod det anførte sådan at det i almindelighed er tilladt beboerne at drikke alkohol på deres egne værelser (i deres hjem), og at det kun er tilladt at drikke alkohol i fælleslokaler ved særlige lejligheder (i forbindelse med sociale arrangementer), og da kun i begrænsede mængder. Jeg forstod endvidere at personalet er opmærksomt på eventuelt misbrug af alkohol hos beboerne. Jeg anmodede om at få oplyst om det var korrekt forstået, og skulle forstås sådan at Visborggaard har en fælles alkoholpolitik for alle grupperne på Visborggaard.

Regionen har oplyst at Visborggaard har en alkoholpolitik for personalet. Hvad beboere angår aftales der husregler i de enkelte grupper.

Hvis der foreligger skriftlige husregler for (nogle af) de enkelte grupper, anmoder jeg om at modtage en kopi heraf.

Af amtets tilsynsrapport fremgik det at visitation af beboere med aktivt misbrug var styrket med et tættere samarbejde med eksempelvis retspsykiatrisk afdeling i indslusningsfasen. Det var også nævnt at det var meget vigtigt at en eventuel kommende beboer var motiveret for tilbuddet. Som det fremgik af pkt. 4.1, havde nogle af Kvistens beboere misbrugsproblemer som der blev arbejdet individuelt med.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der også var andre beboere der havde problemer med misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, og om nærmere oplysninger om Visborggaards praksis vedrørende behandlingen af beboere med misbrug. Jeg bemærkede at jeg forstod det ovenfor anførte sådan at personalet aktivt tilskyndede beboere med misbrug til at begynde med eller fortsætte misbrugsbehandling. Jeg an-

modede endvidere om nærmere oplysninger om det nævnte samarbejde med retspsykiatrisk afdeling.

Regionen har oplyst at der er beboere med misbrugsproblematikker i flere af grupperne, og at der arbejdes meget ved hjælp af en kognitiv indgangsvinkel således at beboeren får ejerskab til indsatsen. Regionen har også oplyst at det er en meget stor fordel at beboere med misbrugsproblematikker er motiverede til at arbejde med dette.

Regionen har videre oplyst at det også er vigtigt at have et godt samarbejde med retspsykiatrisk afdeling fordi de patienter der udskrives til Visborggaard fra retspsykiatrisk afdeling, ofte har meget komplekse problemstillinger, og fordi det ofte er utrolig svært for patienten/beboeren at administrere den frihed der hører med til at være på en boform. Beboere der kommer fra en retspsykiatrisk afdeling, har typisk fortsat dom i lang tid og er tilknyttet en læge fra retspsykiatrisk afdeling.

Regionen har endelig oplyst at Visborggaard har haft nogle rigtig gode forløb hvor både bostedet og retspsykiatrisk afdeling har været indstillet på en lang indslusningsproces med tæt kontakt mellem bostedet og afdelingen i lang tid efter at beboeren er flyttet ind. Beboeren skal typisk i lang tid møde til samtaler med den behandlende læge fra retspsykiatrisk afdeling, og der følger altid personale med fra Visborggaard til disse samtaler.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.8 Vold

Jeg anmodede regionen om at oplyse om der er eller ville blive udarbejdet en ny fælles voldspolitik og eventuelt særlige handleplaner for centrale områder. I givet fald bad jeg om en kopi heraf.

Jeg gik ud fra at Visborggaard fulgte psykiatriens handleplan over for vold på arbejdspladsen der var udarbejdet af Psykiatrien i Nordjyllands Amt i marts 2006, herunder med hensyn til politianmeldelse, men bad for en ordens skyld om oplysning herom. Jeg oplyste at jeg tidligere havde udtalt at det efter min opfattelse er mest hensynsfuldt over for den forurettede at ledelsen under normale omstændigheder indgiver politianmeldelse, dog med mulighed for at undlade dette af hensyn til den forurettede.

Regionen har oplyst at specialektoren i Region Nordjylland har udarbejdet en "Handleplan for forebyggelse og håndtering af vold og trusler om vold" som Visborggaard også arbejder i forhold til. Regionen har videre oplyst at lederen som udgangspunkt politianmelder.

Jeg har noteret mig det oplyste og anmoder om at modtage en kopi af handleplanen.

Ad punkt 4.10 Beboerråd (beboerindflydelse mv.)/konfliktråd

Jeg anmodede om at modtage eventuelle retningslinjer for brugerindflydelse på Visborggaard.

Regionen har oplyst at Regionsrådet den 20. november 2007 godkendte retningslinjer for brugerinddragelse i specialektorens tilbud. Retningslinjerne beskriver minimumskravene til brugerinddragelse i specialektorens tilbud som består af både dag-, døgn og undervisningstilbud. Der er i øvrigt igangsat et arbejde vedrørende udarbejdelsen af en bruger- og pårørendepolitik der udstikker de overordnede linjer for inddragelse og medindflydelse. Arbejdet involverer blandt andet tilbuddenes brugere, pårørende, medarbejdere og ledere.

Jeg var som det fremgår af rapporten, bekendt med behandlingen af spørgsmålet i Regionsrådet den 20. november 2007; min anmodning sigtede til eventuelle skriftlige retningslinjer der måtte være udfærdiget af Visborggaard om brugerindflydelse. Hvis der foreligger sådanne retningslinjer, beder jeg om kopi heraf.

Jeg beder desuden om en kopi af bruger- og pårørendepolitikken når denne er færdigudarbejdet.

Jeg bad desuden om en uddybning af hvordan brugerindflydelsen i det overordnede brugerråd, der så vidt jeg forstod det, ville blive erstattet af det regionale kontaktforum, foregik/ville komme til at foregå.

Regionen har hertil oplyst at de tidligere amtslige brugerråd som en del af kommunalreformen erstattedes af de kommunale handicapråd. Region Nordjylland besluttede i efteråret 2007 at etablere Det regionale kontaktforum om handicap i Region Nordjylland. Kontaktforum holdt sit første møde den 3. april 2008. Kontaktforum er oprettet på baggrund af en opfordring fra Danske Regioner og Danske Handicaporganisationer (daværende DSI) og i sammenhæng med regionens udarbejdelse af politikker om brugerinddragelse på både sundhedsområdet og social- og specialundervisningsområdet.

Det regionale kontaktforum om handicap består af 8 medlemmer (4 udpeget efter indstilling fra Danske Handicaporganisationer og 4 udpeget af og fra Regionsrådet).

Ifølge regionen er formålet med et regionalt kontaktforum om handicap at drøfte forhold for de handicappede i relation til den regionale virksomhed. Temaerne kan for eksempel være sociale forhold, specialundervisning, sundhed, psykiatri, hjælpemidler, brugerinddragelse og specialrådgivning i relation til specialsektorens tilbud. Der er således tale om et forum til drøftelse af overordnede og tværgående handicap-politiske spørgsmål og et debatskabende forum der kan medvirke til at styrke dialogen mellem handicaporganisationerne og Region Nordjylland og brugerinddragelsen på det mere overordnede plan.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om en kopi af Visborggaards pårørendepolitik og eventuelle skriftlige retningslinjer herom. Medmindre det fremgik heraf, anmodede jeg desuden om oplysning om hvorvidt der var et råd for beboernes pårørende eller anden generel inddragelse af de pårørende (udover informationsmøderne). Jeg anmodede også om nærmere oplysninger om planerne om psykoedukation.

Regionen har oplyst at Visborggaard har anvendt pårørendepolitikken fra Psykiatrien i Nordjyllands Amt – "Sammen kan vi mere". Regionen har videre oplyst at der ikke er et råd for pårørende på Visborggaard. Én gang om året inviteres de pårørende til Åbent Hus — et arrangement der er meget besøgt, og hvor der i løbet af dagen er forskellige indslag og aktiviteter for beboere, pårørende og personale. Med hensyn til handleplansmøder inddrages de pårørende i det omfang den enkelte beboer ønsker det.

Regionen har endelig oplyst at regionen fortsat har planer om psykoedukation for pårørende. Den ledelsesmæssige situation har imidlertid bevirket at nogle planer fortsat er udskudt indtil der tiltræder en souschef. Kvisten er dog ved at planlægge et forløb for de pårørende i deres gruppe.

Jeg har noteret mig at Visborggaard ikke har udarbejdet en pårørendepolitik, men har anvendt pårørendepolitikken "Sammen kan vi mere" fra Psykiatrien i Nordjyllands Amt. Da der er igangsat et arbejde med at udarbejde en generel (bruger- og) pårørendepolitik, går jeg ud fra at Visborggaard fortsat anvender (principperne i) amtets pårørendepolitik, indtil der foreligger en ny politik på området.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt der nu er tiltrådt en souschef, og i givet fald om planerne om psykoedukation herefter er blevet genoptaget.

Ad punkt 5.1 Magtanvendelse

Det fremgik af regionens hjemmeside (opdateret 30. maj 2007) at specialektoren havde planlagt temadage om anvendelse af magt for ansatte i regionens sociale tilbud. Det fremgik ikke om de havde været afholdt. Jeg anmodede om oplysning herom.

Regionen har oplyst at specialektoren har afholdt to temadage om magtanvendelse henholdsvis den 6. og 13. juni 2006 (skal være 2007, går jeg ud fra). Temadagene handlede om magtanvendelse på henholdsvis børne- og voksenområdet og bestod primært af oplæg fra eksterne undervisere.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.1 Normeringer og sammensætning mv.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var problemer med at rekruttere personale.

Regionen har oplyst at der de sidste år har været lidt færre ansøgere end tidligere. Et par gange har der slet ikke været ansøgere. I en af grupperne arbejdes der specifikt med det psykosociale arbejdsmiljø og samme gruppe bliver en del af et projekt om rekruttering.

Jeg anmoder om oplysninger om hvad projektet om rekruttering nærmere går ud på.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt Visborggaard har en personalepolitik og/eller en personalehåndbog.

Regionen har oplyst at Visborggaard har en "Håndbog" der indeholder forhold vedrørende personale, forhold vedr. beboere, råd og udvalg på Visborggaard, funktionsbeskrivelser og profiler samt politikker.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede endvidere om nærmere oplysninger om erfaringerne med teamplejeordningen og udbredelsen heraf, herunder nærmere oplysninger om hvordan teamplejeordningen/kontaktpersonordningen fungerer i praksis.

For så vidt angår teamplejeordningen har regionen oplyst at teampleje betyder at personalet arbejder som et team. Hvert team har en gruppekoordinator der er teamleder som har til opgave at inspirere og udvikle teamet og give teamet stof til refleksion. Alle personaler i gruppen skal kunne varetage beboerens behov. Det betyder, at man har ansvar for hele tiden at være ajourført vedrørende alle beboere i gruppen. En stor fordel ved denne ordning er ifølge regionen at beboeren ikke skal vente til kontaktpersonen er tilbage på arbejde, eller få den besked "det må du tale med din kontaktperson om".

For så vidt angår kontaktpersonordningen har regionen oplyst at den indebærer at hver beboer har 1-2 kontaktpersoner der varetager alt omkring dem og har ansvar for relationen.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg forstår sådan at erfaringerne med teamplejeordningen er gode. Jeg beder om oplysning om hvorvidt der er planer om at udbrede denne ordning til alle afdelingerne, og om hvordan gruppekoordinatoren udpeges.

Ad punkt 6.2 Vikarer og sygdom

Det fremgik af amtets tilsynsrapport at vikaransættelse skete efter gældende regler, dengang regler fra Nordjyllands Amt, og at der blev benyttet vikarbureau i akutte situationer. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt de nævnte regler om vikaransættelse fortsat var gældende, og i givet fald om en kopi heraf.

Regionen har oplyst at der ikke foreligger skriftlige retningslinjer vedrørende vikaransættelse.

Jeg beder om oplysning om hvorvidt det skal forstås sådan at de tidligere – så vidt jeg forstår skriftlige – regler er bortfaldet ved ikrafttrædelsen af kommunalreformen. I bekræftende fald beder jeg om oplysning om hvorvidt der stadig administreres efter (principperne i) disse regler, og om der er planer om at udarbejde nye regler om vikaransættelse.

Af amtets tilsynsrapport fremgik det at Visborggaard havde anvendt psykiatriens sygdomspolitik med gode resultater og havde udformet boformens egen politik på området. Jeg anmodede om en kopi heraf.

Regionen har vedlagt en kopi af regionens fraværspolitik fra juni 2007.

Jeg har gennemgået den vedlagte fraværspolitik og har ingen bemærkninger hertil.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var problemer med at skaffe vikarer under sygdom og ferie.

Jeg anmodede endvidere om oplysning om hvorvidt souschefens ansvar for proceduren ved vikarindkaldelse skal forstås sådan at det er souschefen der står for rekrutteringen og indkaldelsen af vikarerne til de enkelte afdelinger.

Regionen har oplyst at der ikke er problemer med at skaffe vikarer. Regionen har videre oplyst at den interne puljeliste og vikarbureau fortsat anvendes. Regionen har for nyligt indgået kontrakt med vikarbureauet Adecco. Det er souschefen der er ansvarlig for rekrutteringen og indkaldelse af vikarer til de enkelte afdelinger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.1 Tilsynsordning – generelt

Af referat fra et møde den 4. oktober 2007 i Midlertidigt Forum for Social- og Specialskoleområdet fremgik det at regionerne havde taget initiativ til at udvikle en kvalitetsmodel for det sociale område.

I første omgang ville kvalitetsmodellen omfatte de regionale botilbud for børn og voksne. Det var nævnt at det ville tage tid og ressourcer at udvikle og implementere en fælles kvalitetsmodel. Der ville blive fulgt op på punktet når der forelå nyt i sagen. Jeg anmodede om underretning om hvad der videre var sket vedrørende dette forhold, og om en kopi af det fælles grundlag for tilbudsbeskrivelse af indhold, kvalitet mv. der ville blive udarbejdet.

Regionen har oplyst at Danske Regioner har taget initiativ til at udvikle og implementere en kvalitetsmodel for de regionale boformer på det sociale område med det formål at arbejde mere systematisk med kvalitetsudvikling. I Region Nordjylland deltager boformer for både børn og voksne efter servicelovens §§ 67, 107 og 108.

Regionen har videre oplyst at projektet omkring kvalitetsmodellen er i en opstartsfasen, og at regionerne står overfor arbejdet med at udvikle kvalitetsstandarder og indikatorer. Der skal arbejdes med både organisatoriske og målgruppespecifikke standarder i første generation af kvalitetsmodellen der senere vil blive suppleret med yderligere temaer. Temaerne inden for de organisatoriske standarder er ledelse, kompetenceudvikling og arbejdsmiljø. Temaerne for de målgruppespecifikke standarder er brugerinddragelse, individuelle, pædagogiske planer og kommunikation.

Kvalitetsmodellen vil desuden indeholde en række delprojekter, som tilbuddene kan deltage i. Disse er SIP-projekterne (sociale indikatorprogrammer der omfatter SIP-sikret, SIP-ungepsyk, SIP-hjerneskode og SIP-handicap), bruger- og pårørendeundersøgelser, et pilotprojekt om ICF (international klassifikation af funktionsevne) og et pilotprojekt om fejl og utilsigtede hændelser.

I Region Nordjylland arbejdes der med organiseringen af projektet, og de regionale boformer er med til at nedsætte arbejdsgrupper og udpege faglige repræsentanter fra Nordjylland der skal bidrage til udviklingen af modellen inden for de deltagende målgrupper. Når modellen er færdigudviklet skal den efterfølgende implementeres på de deltagende regionale boformer, og der vil årligt blive gennemført evalueringer og af-rapporteringer af både intern og ekstern karakter.

Regionen har endelig oplyst at der kan findes yderligere oplysninger om kvalitetsmodellen og Danske Regioners publikationer om kvalitetsmodellen på Region Nordjyllands hjemmeside: www.rn.dk/specialsektoren. Heraf fremgår det også at Visborggaard ikke deltager i arbejdet med udviklingen af kvalitetsmodellen.

Jeg har noteret mig det oplyste og har læst det materiale der findes på regionens hjemmeside om kvalitetsmodellen.

Opfølgning

Som det fremgår af de enkelte punkter ovenfor, har jeg bedt Visborggaard og Region Nordjylland, Specialsektoren, om nærmere oplysninger mv. vedrørende enkelte forhold. Jeg beder om at de oplysninger som jeg har bedt Visborggaard om, sendes gennem regionen for at regionen kan få lejlighed til at kommentere det som Visborggaard anfører.

Underretning

Denne rapport sendes til Visborggaard, Region Nordjylland, Specialsektoren, Folketingets Retsudvalg og Visborggaards beboere.

Lennart Frandsen
Inspektionschef

